

סיכום מפגש שלישי השולחן העגול הבין-מגזרי של משרד החינוך מודלים ליישום מיטבי של מתווה ההכלה וההשתלבות ברמת בית-הספר והקהילה

ח' בתמוז התשע"ט, 11.7.19, בית שיתופים, מושב בית יהושע

בתאריך 11.7.19 התכנס השולחן העגול הבין-מגזרי של משרד החינוך למפגש השלישי בנושא **מתווה ההכלה וההשתלבות ברמת בית-הספר והקהילה** בנוכחות כ-40 משתתפים. מפגש זה, שמטרתו גיבוש וריכוז המלצות חברי השולחן למימוש מהלך ההכלה ברמת בית הספר והמשך פיתוח לתוצר שלם, הינו המפגש השלישי והאחרון מבין שלושה מפגשים המתבססים על תהליכי שיתוף ציבור קודמים ועל התובנות שהושגו.

סיכום עיקרי הדברים:

פתיחה:

מיכל עוז ארי, מנהלת היחידה לניהול תוכניות ושותפויות בין-מגזריות במשרד החינוך, מציינת כי, במהלך זה בחרנו להתמקד בגיבוש מודלים למנהלי בתי ספר, לאור שינוי חוק החינוך המיוחד והמדיניות שגובשה בעקבותיו. מיכל תיארה בקצרה את רצף המפגשים שהחלו בפברואר 2019 (ראה איור לעיל) ומציינת כי התוצר הסופי שאנו רוצים להגיע אליו הינו מסמך המאגד את החומרים שנכתבו בעקבות יישום החוק ואלו שכבר קיימים בתחום ההכלה והשתלבות. התוצר הסופי יביא לידי ביטוי נקודות מבט שונות ויונגש לבתי הספר באופן שיוכלו ליישמו בקרב הצוות החינוכי, ההורים, התלמידים, הרשות והקהילה. כתיבת המסמך תסתיים בשבועות הקרובים והוא יישלח למנהלים עד פתיחת שנת הלימודים הקרובה.

תלמידי פרלמנט הנוער מראשון לציון מציגים את נקודת המבט שלהם:

דני אזולאי, בן 12.5, נער עם צרכים מיוחדים העולה לכתה ז': יש לי קשיים בתור נכה, אבל אני נכה מאושר. אני מכיר הרבה חברים ואנשים בביה"ס ובשכונה וקל לי יותר. "עד שלא תחוה לא תבין, ורק אז הפחד ירד. אתה עדיין תירתע, אבל זה טיפה ירד כי אתה תבין את זה" - ולכן אני מציע לתת לילדים לחוות התמודדות במשך שעה על כיסא גלגלים או לשחק ספורט פראלימפי (לדוגמא לשחק כדורסל על כסאות גלגלים).

לגבי שיבוץ לשנה"ל הבאה – יכול מאד לעזור ולהקל לדעת כמה שיותר מוקדם את שם ביה"ס אליו אשובץ כדי שאוכל להכיר חברים ויהיה לי קל יותר להשתלב, זה יעזור לי מאד. "נכון לעכשיו, אני לא יודע באיזה בית ספר

אלמד בשנה הבאה. אוכל גם להכיר תלמיד בוגר יותר שיהיה לי חונך לפני תחילת שנה"ל. כיום אני לומד בבי"ס משלב (אשכולות בראשל"צ) בכיתה רגילה, מה שתרם רבות לביטחון העצמי שלי". רזי מציע לעורר מודעות, להתחיל את השילוב בגיל צעיר ובכיתות הנמוכות, זה מונע את הרתיעה בהמשך. מציין שהוא נעזר רבות בעמותות "ניצני ראשון" בה מתנדבים נוער רגיל וחיילים.

דניאל גורוב, יו"ר פרלמנט הנוער בראשל"צ, עולה לכיתה יא': מציע שינוי ביחסי הכוחות, לפיו כל התלמידים יתנדבו ללא שונו בין הילדים: תלמידים שמרגישים שתמיד נותנים להם, ירגישו שגם הם יכולים להתנדב ולתת.

מוריה טלמור, ממונה שילוב והכלה באגף לחינוך יסודי: מציגה את חומרי הידע והרקע שנכתבו על הכלה והשתלבות וקיימים במערכת. מסבירה על "כפר ההכלה": צריך כפר שלם כדי לגדל ילד ולייצר הכלה. אף אחד מאתנו לא יכול לייצר הכלה מוצלחת לבד, אנחנו צריכים את כל מי שכאן ואף יותר כדי להצליח. נקודת המבט של אגפי החינוך הרגיל היא החינוך האוניברסלי. לכל ילד באשר הוא יש צורך ייחודי ולכן יש צורך למענה הטרוגני. אנחנו כותבים הרבה חומרים אבל חשוב שנדע מה קיים ומה חסר. צריך לזכור שכל אחד/אגף לא עובד לבד אחרת האפקטיביות תהיה נמוכה יותר. הגיוון בעבודה עם צוותי הוראה ורב גוניות בחדר המורים חשובה מאד ומעבירה מסר משמעותי.

משה אלפנדרי יו"ר ארגוני ההורים בברמיאל מציין שאפשר להשתמש בנציגויות ההורים כדי להפיץ ידע ולנווט את הידע בחוכמה.

חלוקה לקבוצות עבודה בהמשך למפגשים הקודמים: (1) הורים-מורים בהנחיית מיכל עוז ארי, (2) קבוצת שגרות וסביבה בהנחיית ורד טבול, (3) רצף פורמלי -בלתי פורמלי בהנחיית בת חן. כל קבוצה ייצרה 5 המלצות וזה, הנשענות על תוצרי המפגשים הקודמים. במהלך המפגש כל השותפים הנוכחים הצביעו ובחרו את המלצות הזהב לתהליך:

6 המלצות הזהב שעלו מתוך קבוצות העבודה:

שגרות ארגוניות:

1. מבוגר משמעותי לכל ילד בביה"ס, דמות קבועה (לא במקום המחנך הכיתתי).
הורים ומורים:

2. מתן כלים לניהול שיח משתף, הכרות עם ציר השותפויות ומודלים ליצירת הסכמות.
לצוות:

3. הגברת תחושת מסוגלות למתן מענה לכל באי בית הספר.

בתוך בית הספר: דמות מובילה (מתכללת):

4. כלל ילדי בית הספר ילוו בתהליך אישי של צרכים ומענים.

5. מאפייני הדמות המובילה:

- בעל תפיסת תפקיד רחבה
- נגיש לילד/ה
- קשר מתמשך
- בעל/ת ידע מקצועי: על בית הספר, על הסביבה, הקהילה והשותפים האפשריים
- חיבור אישי עם הילד/ה והמשפחה

מחוץ לבית הספר:

6. מינוי גורם רשותי המתכלל את הפורום ואת כלל הפריסה של מגוון הגורמים ברשות לטובת מענה לצרכים, מהגן עד התיכון.

סיכום במליאה:

מירי נבון, מנהלת אגף בכיר יישום חוק החינוך המיוחד, ההכלה וההשתלבות: ראינו כי המילה "משמעות" חזרה על עצמה המון בדיון ומתוקף כך אפשר לסכם ולומר שכל ילד צריך מבוגר משמעותי. עלינו לשלב כוחות ולחבר הרבה שותפים למהלך כדי להצליח. עלינו לבסס את השפה ואת הטכניולוגיה של מהי הכלה, לייצר שפה שמסבירה את מהות המושג. המשתתפים הדגישו את חשיבות הגיוון הבחירה והגמישות, אלו נושאים משמעותיים בתהליך ההכלה וההשתלבות. מירי מסכמת ומציינת כי **שיח על הכלה והשתלבות הוא שיח של צרכים ומענים**. לכולנו יש צרכים ועלינו לשאול כל אחד מה הצרכים שלך. ככל שנהיה מודעים יותר למגוון של הצרכים והשונויות, נוכל לספק יותר מענים רלוונטיים.

תודה למשתתפים ולכל מי שלקח חלק במפגשי השולחן העגול, חלוקת תעודות.

כתבה: עדי שילינג גלזר, שיתופים.